

800 Second Operator-yhteyttä!

Koululaiset ja 800 QSOa!

Lahden Radioamatöörikerholle, OH3AC; tarjoutui syyskuun alussa haaste tehdä koulutus- ja esittelytoiminnan historiaa Suomessa. Kerhon jäsenet tarttuivat haasteeseen ja esittelivät radioamatööritoimintaa suuren kaupungin – Lahden - yhdelle kokonaisuudelle ikäluokalle, 800 koululaiselle!

Miten kaikki alkoi?

Kerho oli päättänyt järjestää lahtelaisille Radio- ja tv-museolla syyskuun lopulla radioamatööritoiminnan esittelytilaisuuden. Jari, OH2BU; oli museolla sopimassa järjestelyistä kun keskustelussa museon henkilökunnan kanssa tuli puolesta sivulauseessa esille Lahden peruskoululaisten tulevat vierailut museolle. Pian museon kanssa oli sovittu, että OH3AC tulee mukaan esittelyihin.

Museolle vilskettä

Museoille vierailut tuovat kaivattua vilskettä, sillä arkipäivisin on usein turhan rauhallista. Museovierailut lähentävät koululaisia oman paikkakuntansa historiaan ja tekevät siitä heille tutun. Lahtelaisille koululaisille Radio- ja tv-museo on tärkeä paikallisen itsetunnon kohottaja, onhan Lahden radiohistoria niin merkittävää, ettei kukaan lahtelainen voi olla olematta siitä ylöspäin!

Mikä on koululaisesittely?

Lahden kaupungin koulutoimi on tehnyt päätöksen, että kaupungin kaikkien peruskoulujen 6.-luokkalaisten tulee vierailla Radio- ja tv-museolla. Vierailu on osa koulujen kulttuurikasvatusta, jota myös EU tukee.

Kuusi viikkoa, melkein joka päivä!

Koululaisten museotutustumisten aikataulu tuli nopeasti eteen. Ensimmäiset alkaisivat jo viikon päästä siitä, kun kerho sai museolta ja kaupungilta lopullisen vihreän valon olla mukana.

Esittelyt tulisivat kestäämään syyskuun lopusta marraskuun puoliväliin. Esittelytilaisuuksia olisi 25 kertaa ja niissä olisi yhteensä 37 luokkaa. Esittelyitä olisi viikoittain 3-5 ja ainoa tauko tulisi olemaan Päi-

jät-Hämeen ja Itä-Suomen koulujen syyslomaviikko. Koululaisia tulisi esittelyiden aikana vierailemaan museolla ja OH3R-aseamalla yhteensä yli 800 kpl!

Arvi Hauvosen muistoasema, OH3R, sijaitsee museon päänäyttelysalissa. Asema on hyvässä kunnossa ja toimiva, koska kerho järjestää siinä päivystyksen joka sunnuntai klo 12:00-15:00

Kerho haasteen edessä

Kerholaiset tajusivat nopeasti, että tarjoutunut tilaisuus oli jotakin aivan ainutlaatuista suomalaisessa radioamatööritoiminnassa ja markkinoinnissa. Missään ei koskaan aiemmin ole "tarjottimella" tuotu 800 nuorta valmiin radioamatööriaseman viereen ja annettu mahdollisuutta tutustuttaa heidät radioamatööritoimintaan osana koulutyötä!

Kerhon jäsenet tunsivat myös oman pienuutensa suuren haasteen edessä. Kerho ei ollut moneen vuoteen järjestänyt kurssia eikä koulutusta, vielä vähemmän oltiin oltu aktiivisia nuorten suuntaan. Kerholaisilla ei juurikaan ollut kokemusta, saatikka materiaalia esittelyitä varten.

Käsiä oltiin jo nostamassa pystyyn ja ottamassa surullisena askeleet takaisin päin. "Ei me taideta tähän pystyä"

Viimeisenä oljenkortena päätettiin kuitenkin pyytää vielä apua Suomen Radioamatööriliitolta, radioamatöörin etujärjestöltä, jonka toimintatavoitteissa nuorisotyö on hyvin korkealla. Liitolla on kokenutta palkattua henkilökuntaa, jotka ovat pitkään kiertäneet kouluissa, heillähän on selkäytimessään osaaminen ja kokemus ja valmis materiaali?

SRAL torjui avunpyynnön

Kerhon hallitus teki pikaisesti kerholaisten puolesta SRAL:n hallitukselle seikkaperäisen, kohteliaan ehdotuksen, että se ottaisi vastuun koululaisesittelyistä. Kerho olisi valmis auttamaan käytännön järjestelyissä, sopimaan järjestelyistä ja toimimaan varalla. SRAL:lle jäisi vain vastuu esittelyiden sisällöstä.

SRAL:n hallituksen nopea, ehdoton ja tyyli vastaus maustettuna kerhon aiheettomalla moittimisella yllätti ja loukkasi kerholaisia.

Kuva: Jaska, OH3LV, jakamassa Radiosanomia koululaisille

Uusi tilanne yllätti ...

Kaupungin ja museon kanssa oli jo sovittu esittelyistä eikä perääntymiseen juurikaan olisi enää mahdollisuutta. Kerholaisten olisi nyt otettava härkää sarvista, tartuttava tilaisuuteen ja opeteltava monta uutta asiaa. Lahtelainen sisu kasvoi ja niin yhden kuin toisenkin kerholaisten nyrkki puristui sanomaan ”Ja tämän me hoidamme sitten itse ja kunnialla!”

Koululaisesittelyt alkavat

Ensimmäinen tilaisuus oli jo tiistaina 28.9. Aamulla museolle saapui 24 koululaisen ryhmä läheisestä peruskoulusta. Pena, OH3TY; ja Jari, OH2BU; olivat hermostuneina valmiina OH3R-aseamalla odottamassa ensimmäisiä koululaisia. ”Toivottavasti ne eivät syö meitä”, totesi Jari Penalle.

Ei, eivät ne syöneet. Eikä purreet.

Museovierailun sisältö

Museoon tutustumiseen on kullekin luokalle varattu aikaa puolitoista tuntia. Siinä ajassa koululaisten pitää ehtiä käymään läpi museon alakerran perusnäyttely sekä yläkerrasta kaksi kohdetta. Yleensä luokan mukana tuli kaksi tai kolme opettajaa, jotka itse esittelivät museon vitreenejä oppilailleen.

Vaikka perusnäyttely on nuorelle koululaiselle ehkä vähän ”kuiva”, on museolla paljon nuorille suunnattuja kohteita. On mm. uutisstudio, jossa voi oikean televisiokameran kuvatessa lukea uutisia. Tai vanha ”pappatunturi”, jolla voi ajaa pitkin tuttuja Lahden maisemia. Puhumattakaan paikallisradion studiosta, jossa voi mixailla musiikkia ja toimia juontajana.

Radioamatööritoiminnan esittelylle muut aktiviteetit loivat kovan kilpailun mielenkiinnosta.

Esittelystrategian valinta

Ensimmäisen koululaisryhmän vierailu antoi pohjan strategialle, joka tulisi sopimaan meille parhaiten. Museon omat oppaat valvoivat luokkia ja lähettivät muutaman hengen ryhmiä kerrallaan OH3R-asemalle. Pitkiin esittelyihin tai luentoihin ei olisi aikaa – olisi mentävä suoraan siihen, joka nuorta koululaista voisi kiinnostaa – yhteyden pitämiseen.

Käytännössä esittely tapahtui siten, että nuorille kerrottiin kolmella lauseella mitä radioamatöörit ovat ja ryhmän ”rohkeimman” näköiselle annettiin mikrofoni käteen ja annettiin ohjeet tangentin painamiseen. Tämän jälkeen yhteyden onnistuminen ja nuoren kiinnostuksen ylläpitäminen riippui vasta-asemasta!

Yhteydet kestivät muutamasta vuoronvaihdosta aina useamman minuutin pituisiin keskusteluihin.

Vasta-asemille ohjeet netissä

Radioamatöörien tiedotusvälineissä ja mm. sähköpostilistoilla etsittiin vasta-asemia esittelyihin. Kerhon omalla sähköpostilistalla etsittiin esittelijöitä museolle. Kerhon kotisivulta löytyi aina ajantasainen aikataulu sekä tiedot siitä kuka OH3R-aseamalla olisi. Muutaman esittelykerran kokemusten jälkeen kotisivulle rakennettiin myös ohjeet vasta-asemille.

Vasta-asemilla vaikein tehtävä!

Vasta-asemana oleminen saattaa kuulostaa helpolta - kukapa nyt ei osaisi radioyhteyttä pitää? Mutta yllättävää kyllä, vasta-asemilta tarvittiin konsanaan enemmän taitoja kun esittelijöiltä museolla! Vasta-aseman tuli asettua koululaisen tasolle ja osata viedä keskustelua eteenpäin samalla pitämällä yllä koululaisen mielenkiintoa. Ja tämä etänä, vain oman kaiuttimen kertomana.

Koululaiselle yllättävä radioyhteys tuntemattoman henkilön kanssa on outo, jännittävä ja joskus pelottava tilanne. Harva meistä on syntynyt mikrofoni suussa.

Lyhytsanaisia koululaisia

Koululaisten vastaukset vasta-aseman kysymyksiin tulivat yleensä yhdellä tai kahdella sanalla. Yleisin vastaus jopa tavalliseen kysymykseen oli "Emmä tiiä...". Vie siinä sitten keskustelua eteenpäin! Nuorille museo oli täynnä houkutusia eikä heillä ollut aikaa eikä mielenkiintoa juurikaan kuunnella muutamaa lausetta pidempiä puheenvuoroja.

Vasta-asemia oli välillä tungoksen kanssa, välillä niitä sai etsiä ympäri bandia. Mutta joka kerta vasta-

asemia löytyi. Ensimmäiset kaksi viikkoa vasta-asemana oli pääasiassa Aki, OH6AYA, joka uskomattomalla herkkyydellä ja koululaisten kuuntelemisen osaamisella loi perusmallin yhteyksien pitämiseen. Muiden oli helppo seurata Akin luomaa polkua. Valitettavasti Akin kesämökki joutui sähköremontin alle ja hän ei enää päässyt jatkossa mukaan.

Kaikki vasta-asemat olivat yleensä ottaen loistavia ja pystyivät hyvin hoitamaan tehtävänsä. Tässä on mahdoton tehdä listaa kaikista niistä noin 20-30 eri asemasta, jotka olivat meitä auttamassa. Kiitos kuitenkin heille kaikille!

Kokemuksia koululaisten kanssa

Ehkä jotakin tämän päivän koululaisten maailmasta kertoo se, että moni koululainen kysyi aivan vakavissaan, että "onko siellä radiossa ihan oikea ihminen?" Tietokoneen kanssa virtuaalimaailmassa seikkailevalle nuorelle oli yllätys, että radiosta puhuu oikea ihminen. Ehkä tämä on asia, johon radioamatööritoiminnan esittelyssä kannattaa panostaa?

Yllättävää kyllä tytöt olivat aktiivisempia pitämään yhteyksiä. Jos asemalle tuli tyttöryhmä, he usein kannustivat toisiaan pitämään yhteyksiä ja mikrofoni kiersi luontevasti tytöltä toiselle. Pojat olivat enemmän yksilöpelaajia ja usein ryhmässä kartoivat yhteyden pitämistä tai pilailivat keskenään.

Kuva: Jaska, OH3LV, neuvomassa koululaiselle tangentin käyttöä: "Paipa tästä ja sano nimesi kuuluvasti mikrofoniin. Päästä sitten tangentista"

Tuleva radioamatööri?

Eräs koululainen – varmasti tuleva amatööri – tuli asemalle pitämään yhteyttä. Yhteyden jälkeen hän kiersi asemaa kuin kissa kuumaa puuroa ja kysyi lupaa pitää toisen yhteyden. Hän oli hetken poissa mutta saapui kohta uudestaan ja kysyi, saisiko pitää yhteyden toisella nimellä ”koska muuten vasta-asema tunnistaisi hänet.” Kolmannenkin yhteyden hän sai toki pitää, mutta ihan oikealla nimellään!

Kuva: Myös opettajat olivat mukana!

Opettajat tärkeässä asemassa

Esittelyiden strategiaan kuului myös se, että opettajat pyydettiin mukaan pitämään yhteyksiä. Yleensä naisopettajat tulivatkin ja saattoivat pitää pitkiäkin yhteyksiä mutta miesopettajia oli vaikeampi saada mikrofoniin. Go figure out?

Kaikilta opettajilta tuli kiitosta mielenkiintoisesta uudesta lisäaktiviteetista museolla. Esittelijöiden mieltä lämmitti erityisesti opettaja, joka lähtiesään kehui museon henkilökunnalle radioamatööritoiminnan esittelyn olleen mielenkiintoisin kohde museolla!

Koko kerho mukana

Museolla oli edellä mainittujen kahden lisäksi esittelijöinä Klaus, OH3GE; Seppo, OH2TO; Jaska, OH3LV; Rami, OH3DB; ja Kai, OH2PR; joille kaikille sydämellinen kiitos avusta ja ajankäytöstä.

Kerhon jäsenistä ainakin Rami, OH3DB; Kai, OH2PR; Kari, OH3MIM; Veijo, OH3BYZ; Jari, OH2BU; Seppo, OH2TO; ja Retu, OH3WK; toimivat vasta-asemina. Myös heille sydämellinen kiitos ajasta yhteyden vaikeammassa päässä!

Erityisesti kiitokset Jaskalle, OH3LV; joka hoiti useita vuoroja ja Sepolle, OH2TO; joka soitteli, maanitteli ja jakoi vuoroja, niin ettei yhtäkään ainutlaatuista mahdollisuutta tehdä radioamatööritoimintaa tutuksi nuorille jätetty käyttämättä.

Kerhon yhdysmiehelle Penalle, OH3TY; tuli seuraava viesti!

Hei!

Lupasin laittaa lukemia Radio- ja tv-museon osalta kaupungin kulttuurikasvatusprojektiin liittyneistä koululaisvierailuista.

Täällä vieraili siis kuuden viikon aikana (syysloma välissä) Lahden 4-luokkalaisia yhteensä 741 kpl ja heidän mukanaan 51 opettajaa. Luokkia oli 34 kappaletta.

Välitäthän kiitokset kaikille Lahden Radioamatöörikerhon jäsenille, jotka olivat mukana päivystämässä ja esittelemässä radioamatööritoimintaa koululaisille sinä aikana. Ja kiitokset myös heille, jotka olivat siellä "ulko-avaruudessa" (kuten joku oppilas oli epäillyt) yhteyden toisessa päässä.

t: Helena

Helena Peippo,
tutkija

Radio- ja tv-museo, Lahti

Kerhon vanhalta kotisivulla oli aikanaan myös Matin, OH5LOF, bandilla tekemiä nauhoituksia esittelytilaisuuksista. Lisää kuvia, ohjeet vasta-asemille sekä mm. vuorolistat löytyivät myös